

ZŠ a MŠ Proseč

Základní škola a mateřská škola Proseč

Rybenská 260, 539 44 Proseč u Skutče, IČO: 75018772

tel.: 469 321 291, www.zsprosec.cz, email: skola@zsprosec.cz

Plán rozvoje předčtenářské gramotnosti MŠ – 2022/2025

Obsah

1. Úvod

2. Klíčové komunikační kompetence

3. Sledované oblasti rozvoje

3.1. Komunikační dovednosti

3.2. Jazykové a řečové dovednosti

3.3. Rozvoj fonologického uvědomění

3.4. Zrakové vnímání

3.5. Sluchová diferenciaci a paměť

3.6. Probouzení zájmu o knihu a písmenka, budování vztahu ke čtení

4. Plán aktivit

5. Spolupráce s městskou knihovnou

6. Závěr

7. Přílohy – Plány spolupráce s městskou knihovnou

- Zhodnocení plnění plánů

1. Úvod

Dítě rozvíjí své čtenářství již od raného dětství. Učí se naslouchat, přemýšlet, vnímat knihy nejen jako zdroj zážitků, které obohacují jeho vnitřní svět a rozvíjejí fantazii, ale také jako zdroj zajímavých informací, které mu objasňují svět a události v něm.

Předškolní období je obdobím, ve kterém je dítě schopno si osvojovat předpoklady pro zvládnutí čtenářských dovedností. V tomto období se dítě kontaktuje s textem prostřednictvím dospělého, kdy jsou aktivity spojené především s vyprávěním, předčítáním, prohlížením knih či časopisů.

V mateřské škole se vytváří základy, na které naváže základní škola, která na nich poté lépe rozvíjí vlastní čtenářské dovednosti.

2. Klíčové komunikativní kompetence

Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání, který je závazným dokumentem pro mateřské školy, specifikuje klíčové komunikativní kompetence. Ty reprezentují výstupy, tzn. co dítě na konci předškolního vzdělávání zpravidla dokáže nebo čeho může dosáhnout.

dítě ukončující předškolní vzdělávání

- *ovládá řeč, hovoří ve vhodně formulovaných větách, samostatně vyjadřuje své myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi, rozumí slyšenému, slovně reaguje a vede smysluplný dialog*
- *dokáže se vyjadřovat a sdělovat své prožitky, pocity a nálady různými prostředky (řečovými, výtvarnými, hudebními, dramatickými apod.)*
- *domlouvá se gesty i slovy, rozlišuje některé symboly, rozumí jejich významu i funkci*
- *v běžných situacích komunikuje bez zábran a ostychu s dětmi i s dospělými; chápe, že být komunikativní, vstřícné, iniciativní a aktivní je výhodou*
- *ovládá dovednosti předcházející čtení a psaní*
- *průběžně rozšiřuje svou slovní zásobu a aktivně ji používá k dokonalejší komunikaci s okolím*
- *dovede využít informativní a komunikativní prostředky, se kterými se běžně setkává (knížky, encyklopedie, počítač, audiovizuální technika, telefon atp.)*
- *ví, že lidé se dorozumívají i jinými jazyky a že je možno se jim učit; má vytvořeny elementární předpoklady k učení se cizímu jazyku..."*

Vzdělávací obsah našeho školního vzdělávacího programu je zpracován s ohledem na zmíněné kompetence, díky kterým má dítě dobré podmínky k rozvoji a podpoře předčtenářské gramotnosti.

3. Sledované oblasti rozvoje

V rámci rozvoje předčtenářské gramotnosti se zaměřujeme na určité oblasti rozvoje, které odpovídají cílům a očekávaným výstupům pěti vzdělávacích oblastí RVP PV. Sledované oblasti zahrnují nespočet aktivit a činností, které dětem během školního roku nabízíme.

3.1. Komunikativní dovednosti

- popis dějů, jevů, obrázků, objektů
- na základě čteného příběhu dramatizace pohádek – hraní rolí, komunikace gesty, pantomimou
- správná formulace otázek a smysluplné odpovědi
- srozumitelné vyjádření myšlenky
- řešení úkolů ve skupině, schopnost dohodnout se

- rozhovory, vyprávění, úvahy, postřehy – např. po absolvování výukových programů v ekocentru Pasička
- vyřizování vzkazů a zpráv

3.2. Jazykové a řečové dovednosti

- gymnastika mluvidel, artikulační cvičení
- dechové cvičení
- pojmenovávání jevů a předmětů kolem nás
- rozšiřování slovní zásoby
- pohybové vyjádření písniček a říkadel - rytmizace slov, vytleskávání slabik

3.3. Rozvoj fonologického uvědomění

- antonyma /černý x bílý, malý x velký,.../, synonyma /hlína, půda, země/, homonyma /jeřáb, kohoutek, oko /
- z říkadel, básní, pranostik – poznat rým
- logopedické hádanky – vytváření jednoduchých rýmů– kniha „Logopedické hádanky“
- rozklad slova na slabiky, hlásky /vra-bec, k-o-s/

3.4. Zrakové vnímání

- rozpoznávání a grafická nápodoba některých symbolů, tvarů a písmen
- vytváření písmenek a slov z různých materiálů – modelína, stavebnice, přírodniny, pomocí vlastních těl v prostoru
- poznávání svého jména v psané podobě
- vytváření „vlastních knížek“
- zraková percepce – shody, rozdíly.....
- společenské hry – pexeso /písmenkové/, obrázkové křížovky, skládanky, puzzle
- hry s písmeny a obrázky – stolní hra a pexetrio Abeceda
- skládání řady z leva doprava
- při pobytu venku – pozorování nápisů na budovách, vyhledávání písmen kolem sebe – na plakátech, nápisech, jízdních řádech,....

3.5. Sluchová diferenciacce a paměť

- rozlišování podobných nebo stejných slov /Míla – milá, miska – myška, nos – kos/
- rozlišování měkkých a tvrdých slabik
- rozlišování krátkých a dlouhých samohlásek sluchovou cestou
- grafické znázornění délky samohlásek ve slově
- vnímání a reprodukce rytmu – např. hra „Datlové, žáby a vrány“ – kniha „Rozvíjíme hudební vnímání a vyjadřování“
- rozpoznání chybně utvořené věty
- zapamatování si krátkého textu, říkanky, básničky

3.6. Probouzení zájmu o knihy a písmenka, budování vztahu ke čtení

- volně přístupné knihy a časopisy – čtenářský koutek pro děti, chvilky volného čtení
- četba na pokračování – pravidelně každý den před odpoledním odpočinkem – dle nabídky školkové knihovny
- poslech čtených či vyprávěných pohádek a příběhů jako motivace k tématu
- prohlížení a „čtení“ pohádkových knih, leporel, encyklopedií a časopisů
- rozhovory o knížkách
- obrázkové čtení – např. kniha „Pohádky pro malé děti“
- besedy s autory knih

- sledování divadelních pohádek a příběhů
- knižní dárky dětem – při odchodu předškoláků do základní školy
- návštěva městské knihovny – předčítání příběhů a pohádek „pohádkovou babičkou“

4. Plán aktivit

Konkrétní činnosti mohou být ovlivněné ročními projekty..

Podzimní aktivity

- Adaptační období, seznamování s kamarády. Cíl: znát jména svých kamarádů a poznávání svého jména v psané podobě - hra s písmeny a slovy, vytváření písmenek a slov z různých materiálů.
- Představení školkové knihovny – seznámení s různými druhy knih, výběr knihy dětmi na čtení před odpoledním odpočinkem.
- V jednotlivých třídách - vytvoření koutku s knihami.
- V rámci celoročního projektu – práce s knihou, vyhledávání informací v encyklopediích a odborných knihách pro děti – prohlížení, četba, získávání poznatků.
- Vytvoření vlastní knihy – předškolní děti. Téma se odvíjí dle ročního plánu. Založení knihy a poté následné vkládání jednotlivých stránek
- Na třídách – četba a dramatizace pohádek dle vlastního výběru– např. „Pohádky se zvířátky“ a pohádky „Pod hříbkem“ – hraní rolí, komunikativní dovednosti
- Výukový program v ekocentru Pasíčka - téma: „Kam zpěvákům na zimu, připravíme obživu?“ – po absolvování rozhovory, vyprávění, úvahy, postřehy

Zimní aktivity

- Činnosti s knihami s vánoční a zimní tematikou – např. „Nejkrásnější vánoční příběhy“– četba před odpoledním odpočinkem
- Práce předškoláků na vlastní knize– vkládání dalších poznatků, nápodoba písmen
- Nácvič písniček - např. 🎵 písničky „Bude zima, bude mráz“ a „Huboval vrabčák na zimu“ , vánoční koledy
- 21. únor - Mezinárodní den mateřského jazyka – hry se slovy, antonyma, homonyma, synonyma
- Činnosti s obrázkovými knížkami, kde ilustrace motivují děti k vyprávění příběhů a k rozvoji komunikačních dovedností

Jarní aktivity

- Březen, měsíc knihy - četba knih před odpoledním odpočinkem z knížek donesených dětmi z domova
- Anketa pro rodiče – „Čtení knížek dětem“
- V rámci spolupráce se ZŠ – návštěva knihovny, prohlídka knih, četba vybrané pohádky
- 21.březen – Světový den loutkového divadla – hra dětí s loutkami a námětová hra „Na divadlo“
- 2.duben –Mezinárodní den dětské knihy – představení knížky předškoláků kamarádům z ostatních tříd, beseda s dětmi jako s autory knih
- Výukový program v ekocentru Pasíčka - téma: „Návrat na hnízdiště“ – získávání poznatků o ochraně ptactva v době hnízdění a vyvádění mláďat, po absolvování rozhovory, vyprávění, úvahy a postřehy
- Divadélko představení pro děti – dle nabídky pro školky

Letní aktivity

- Den rodin – společné vystoupení všech tříd a společné setkání rodičů a dětí - plnění úkolů, předškoláci -představení vyrobené knížky rodičům
- Setkání předškoláků s pohádkovou babičkou a paní Rejentovou z městské knihovny v MŠ
- Pasování předškoláků na školáky – příprava, vystoupení v sokolovně

5. Spolupráce s městskou knihovnou

V rámci spolupráce navštěvuje každý měsíc městskou knihovnu střídavě vždy jedna třída mateřské školy. Děti se zde setkávají s paní knihovnicí Evou Rejentovou a „pohádkovou babičkou“, paní Řebíčkovou. Většinou jsou vybírány knihy a pohádky, které jsou ovlivněné tématem ročního projektu. Pro každý školní rok je vytvářen nový plán spolupráce s městskou knihovnou a součástí přílohy.

6. Závěr

V mateřské škole se snažíme o to, aby čtení bylo pro děti příjemným zážitkem a knihu považovalo za přirozenou součást života. Nabízíme jim knihy různých typů a žánrů a nabídku školkové knihovny pravidelně doplňujeme o nové knihy a encyklopedie.

7. Přílohy

V Proseči 1. 9. 2022

Vypracovala: Edita Vanžurová, DiS.

Mgr. Romana Pešková

ředitelka ZŠ a MŠ Proseč

Plán spolupráce s městskou knihovnou

školní rok 2022/2023

Září 2022	Mlsný ježek Toník – Andrea Reitmeyer	Třída motýlková
		Termín:
Říjen 2022	Kachňátka a vlaštovky - Jana Burešová (Ovečka Nina a jiné pohádky)	Třída včeličková
		Termín:
Listopad 2022	Šiškáček – Zuzana Pospíšilová (Baobaba a jiné příběhy)	Třída беруšková
		Termín:
Prosinec 2022	O Kačence a tlustém dědečkovi - Václav Čtvrtek (Jak šla Kačenka pro třešňovou větvíčku)	Třída motýlková
		Termín:
Leden 2023	Uzdravený hejkal – Zuzana Pospíšilová (Baobaba a jiné příběhy)	Třída včeličková
		Termín:
Únor 2023	Eduard Petiška – Martínková čítanka (Veliký sníh)	Třída беруšková
		Termín:
Březen 2023	Kukačka – Zuzana Pospíšilová (Baobaba a jiné příběhy)	Třída motýlková
		Termín:
Duben 2023	O Kačence a tlustém dědečkovi – Václav Čtvrtek (Jak Kačenka a tlustý dědeček sázeli tajemství)	Třída včeličková
		Termín:
Květen 2023	Vráťa a včelky – Jana Burešová (Ovečka Nina a jiné pohádky)	Třída беруšková
		Termín:
Červen 2023	Příliš odvážný medvídek – Brigitte Hofmann (Pětiminutové příběhy) „KNIHOVNA V MŠ“ – na zahradě MŠ	Předškoláci
		Termín:

Termíny budou upřesňovány v jednotlivých měsících.

Zhodnocení plnění plánu ve školním roce 2021/2022

Během celého školního roku byly průběžně naplňovány **klíčové komunikativní kompetence**. Konkrétní aktivity a činnosti byly v tomto školním roce ovlivněny i ročním projektem s názvem „Tajemství stromů“. Předškolní děti si na základě tohoto projektu vytvořily svou vlastní knihu s názvem „Stromy“, kam si postupně vkládaly jednotlivé stránky a pracovaly na ní během celého školního roku.

V průběhu roku se děti setkávaly s knihou každý den. Ve třídách probíhalo pravidelné každodenní předčítání „před spaním“, ale také v rámci denních činností a s tím spojené další aktivity reagující na text – např. výroba jednoduchého leporela, grafomotorické listy, dramatizace pohádek,.....

Nabídka knih v jednotlivých **třídních knihovnách** se mění. Jsou zde zastoupeny různé typy knih – od jednoduchých dětských leporel a obrázkových knih až po náročnější knihy odborné – naučné knihy, encyklopedie, atlasy,...

K prohlížení knih a leporel bývají děti motivovány v rámci tématu, kdy ve čtenářském koutku na polici jsou dětem předloženy knihy k danému tématu.

Knihovna MŠ je také postupně dovybavována novými knihami (encyklopedie, pohádkové knížky) a jednotlivé třídy výukovými pomůckami a hrami.

V rámci předčtenářské gramotnosti jsme se snažili pravidelně navštěvovat **městskou knihovnu**. V případě velké nemocnosti dítěte byly plánované návštěvy uskutečněny v daném termínu, ale v termínu náhradním.

